

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspeditelj v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 208.

V Ljubljani, v torek 13. septembra 1898.

Letnik XXVI.

Cesarica Elizabeta †.

Vseposod po širnem omikanem svetu je le jeden glas gneva in studa nad umorom in morilcem, soglasna pa je tudi žalost, soglasno sožalje za nesrečnega cesarja. In to ni zaukazano, ni naročeno, temveč prava, odkrita ljubezen in udanost do cesarja in njegove vladarske hiše prodira s silo na dan. Bolj nego kedaj so opravičene o presvetlem cesarju besede: V Tvojem taboru je Avstrija! Potihnili so ob krsti prejasne vladarice vsi prepiri, vsi avstrijski narodi so te dni v duhu zbrani pred cesarskim prestolom kot velika udana družina okoli trpečega svojega očeta, sedaj čutimo vsi le jedno svojo skupno domovino in jedno skupno vez ljubezni do prevzvišenega vladarja, ki pretaka solze ljubezni in sočutja do svoje preblage, tako grozovito umorjene soproge.

Ni je vasi v vsej širni državi, koder ne bi prebivalstvo izražalo tuge in žalosti, in v časnikih vsega sveta in vseh narodov odmevajo glasovi skrajnega zaničevanja proti podli, zverinski duši nečloveškega morilca in pa najtoplejša sožalja za našega cesarja, ki s toliko občudovanja vredno udanostjo v voljo božjo prenaša to grozno, to nepopisno nesrečo.

Napad.

O napadu in smrti presvete cesarice poroča njena spremljevalka grofinja Sztaray: Dne 29. avgusta se je cesarica s spremstvom pripeljala v Svico ter skozi Territet odšla v Caux, kjer se je nastanila. Z veseljem je tukaj uživala planinski zrak in krasni razgled po planinskih vrhovih in divotah. V petek opoludne se je cesarica odpe-

ljala v Genevo ter se nastanila v hotelu Beaurivage; hotela si je kakor lani ogledati mesto ter obiskati park in vilo barona Rotschilda. Za soboto je bila določena vrnitev s parnikom v Caux. Cesarica se je vedno raje vozila na parniku, nego na železnici. Ob 2. uri parnik odhaja. Ob 1/2. uri sva zapustili s cesarico hotel, gospodje iz spremstva so se odpeljali po železnici. Cesarica je bila prav vesela, dobre volje. Mirno sva korakali po trotoarju ob jezeru. Tu vidim, da neki človek hitro koraka proti nama od pristanišča sem. Približa se cesarici, zdelo se mi je, da ta človek pade, ker je mahnil z roko, kakor da bi se hotel ujeti. A nato zbeži. Cesarica se v hipu nagne nazaj in zgrudi. Jaz jo ujame z rokami ter vprašam: »Velikanstvo, ali Vam je slabo?« Cesarica odgovori: »Ne vem!« — »To je le od straha«, dostavim jaz ter zopet vprašam: »Velikanstvo, ali čutite bolečine?« Cesarica odgovori: »Ne vem povedati; vendar mislim, da me na prsih nekaj skeli.« — Grev naprej. Jaz cesarici ponudim roko, a ona odvrne: »Ne, hvala!« Vendar sem jo malo podpirala do ladije. Ondi me vpraša cesarica: »Ali sem močno blede?« — »Da pač, Velikanstvo, a to je vsled strahu in vznemirjenja«. V tem trenutku pa se cesarica zgrudi v nezavesti. Misli sem, da je ta nezavest posledica velike nervoznosti in da bode kmalo odleglo. Niti sanjala nisem o napadu, ker v rokah onega moža na obrežju nisem videla nobenega orožja. Ko smo cesarici odpeli obleko, nismo zapazili nobene krvi. Cesarica se zopet zave, vzdigne se ter vpraša precej glasno: »Kaj pa se je vendar zgodilo?« To so bile njene zadnje besede. Cesarica omahne nazaj, obraz obledi, dihanje pojenjuje. Mej tem je bil parnik že od brega. Prosim kapitana, naj obrne nazaj. To se

zgodilo. Cesarico nezavedno prenesemo v hotel, kjer v kratkih minutah vzdihne.

Tako pripoveduje grofinja Sztaray, cesaričina spremljevalka, ki je zvedela o napadu, ko je bila cesarica že mrtva. Tudi cesarica sama ni slutila, da je žrtev peklenskega napada. Grofinja Sztaray takoj brzojavi generalu Berzeviczy-ju, ki se je bil po železnici odpeljal v Caux. General Berzeviczy se takoj vrne in ob 4. uri pop. brzojavi cesarju to strašno vest.

Neki mlad Avstrijec, baron Brussel, o napadu pripoveduje tako: Cesarica je v soboto ob 1/2. uri zapustila hotel Beaurivage ter hotela na parnik »Geneve«, ki ob 1. uri 40 minut odhaja v Montreux. Cesarico je spremljala grofinja Sztaray. Hotel je od postajališča le štiri minute. Cesarica je bila po navadi v črni obleki. Približno pol minute od postajališča ladij nasproti hotelu »de la Paix« je stal mlad človek srednje postave, a predrznega in odurnega obraza. Ko se cesarica približa, skoči proti njej ter jo udari na levo stran prsij. Cesarica se zgrudi, ljudje se približajo, a nihče je ne spozna. S pomočjo grofinje Sztaray in geneveškega trgovca Deysseta se cesarica vzdigne. Nihče še ni vedel, da je cesarica ranjena, ker nihče ni videl orožja. Deyssset pripoveduje dalje: »Cesarica, katere nisem poznal, me žalostno pogleda, potem zatisne oči. Misli sem, da je omedlevala, ter zapustim ladijo, ki je ravno odhajala. Ker pa se cesarica le ni zavedla, bila je grofinja Sztaray v velikem strahu ter vpraša po zdravniku, katerega pa ni bilo na ladiji. Nato grofinja prosi kapitana, da ladijo obrne nazaj, kar se zgodi. Na bregu napravijo za silo nosilnico ter kapitan Roux, oni geneveški trgovec Deyssset in nekaj drugih poneso cesarico v hotel. Deyssset je cesarico na rokah nesel v sobo št. 34. Takoj po-

LISTEK.

† Cesarica Elizabeta.

Že včeraj smo omenjali nekaterih lepih lastnostij, ki so dičile pokojno cesarico. Poleg preprostega in postrežljivega njenega značaja blesti v mnogoličnem vencu prelepih čednostij njenih v najsvetlejšem žaru velika p o b o ž n o s t.

Ko je poklicala na velikonočno nedeljo 1872 cesarica k sebi škofa Ronay-a, da se pogovori z njim o vzgoji hčerke nadvojvodinje Marije Valerije, je rekla mej drugim: »Nočem poveriti vzgoje svojega otroka in njegovega poučevanja mnogim profesorjem temveč samo jedni osebi in v to sem izbrala Vas. Moja hči bode imela pač tovarišice raznih narodnostij, toda da vodite poduk in vzgojo, sem poklicala Vas. Bodite verni, mi vsi smo potrebni v življenju tolažbe sv. vere«.

Na potovanju po poroki je obiskala cesarska dvojica tudi božjo pot Marijino Celje. Ko sta opravila pobožnost v cerkvi, sta potovala brez vsega spremstva na Kalvarijo. Drugo jutro sta se rano oba spovedala in v tihi pobožnosti prejela sv. obhajilo. Dolgo časa sta goreče molila in na kolenih

pošiljala svoje želje in prošnje pred prestol Marijin. Predno sta odpotovala, je darovala cesarica za tamošnje uboge, za bolnico in druge dobrodelne namene velikanske svote.

Nenavadna je bila njena dobrotljivost. Komaj je prišla v svojo novo domovino, že se je spominjala ubožcev in stiskanih. Za humanitetne naprave samo je darovala takoj 56.750 goldinarjev. O tem velikodušnem daru visoke gospe se je zvedelo še-le nekaj mesecev pozneje, ko so se darovi že porabili. Visoka, vzvišena, plemenita gospa je bila kmalu zapisana v srca vseh avstrijcev. Njena blaga podoba se je začrtala neizbrisno v hvaležna srca zvestih narodov. V vihnem 1859. in 1866. letu ji je pridobila njena dobrotljivost in usmiljenje častni naslov »angelja ranjencev«. — Svote, ki jih je darovala vladarica vsako leto v vsakovrstne blage namene, se smejo po pravici imenovati velikanske. Za dunajske siromake je darovala vsako leto neverjetno mnogo. Kadar so opustošili kake kraje požari, potresi, povodnji, ali je bila slaba letina, vselej je pomagala ona prva z dobrotnim svojim sprogom nesrečnikom. — Rada je obiskovala bolnike; ni se strašila gledati trpečih revežev po bolnicah, kot angelj je hodila od bolnika do bolnika, spregovorila s tem nekaj tolažilnih besed, drugemu je podarila denarno pod-

poro. V Monakovem je obiskala v času, ko je divjala kolera, bolnišnico, ter brez strahu hodila okoli bolnikov. V bolnišni cerkvi je navadno opravila kratko molitev za bolnike.

Naj omenimo še zanimiv dogodek, ki priča tako lepo o njeni preprostosti in ljudomilosti.

Nekega dne je šla cesarica na sprehod. Ko je bila že precej trudna, je stopila v samotno kmečko bajto, da si nekoliko odpočije. Pri ognjišču je stala priletna kmetica, pred njo pa lonec; v roki je držala kuhanico, s katero je mešala testo v loncu. Cesarica prosi, če sme nekoliko sesti, in se je začela potem s kmetico razgovarjati. Ta je bila jako zgovorna in cesarica je bila kmalu poučena o vseh njenih domačih razmerah. Med govorjenjem je pa vztrajno obdelavala testo, toda lonec je bil nekam neroden in se s kuhanico vred okrog sukal, dokler ni slednjič zgubila kmetica potrpežljivosti.

»No«, je rekla razdražena, »na ta način ne bode s šmarnom nič; glejte, gospa, saj Vi tako nimate nobenega posla; pojdite no sem in držite mi malo lonec, potem bo komedija kmalu v kraju«.

Cesarica stopi smeje k ognjišču in drži lonec, kmetica pa meša testo; v kratkem je bil šmarn gotov, katerega je pokusila tudi cesarica in ga

kličejo zdravnika dr. Golaya in Mayerja, sezujejo cesarico ter odpno obleko. Dr. Golay poskusi z umetnim dihanjem in drgnenjem z vinskim kisom, a brez uspeha. Dr. Golay naredi malo zarezo na desni roki: cesarica je bila mrtva. Malo preje so bili poklicali duhovnika, ki je cesarici v zadnjih trenutkih delil tolažila sv. vere. Deyssset misli, da je cesarica izdihnila, ko so jo položili na posteljo. Ko zdravnik naznani smrt, vsi pokleknejo ter molijo.

Anarhist Luigi Luccheni.

Morilec Luccheni je srednje postave; krepkega in gibkega trupla, zarujavelega lica. Ima majhne, rujave brke. Pogled njegov je zloben in temen. Izgleda kakor rojen hudodelec. Oblečen je kakor laški delavec: ima modro srajco, temno obleko in majhen, črn klobuk. — Zadnja poročila trdijo, da ni bil rojen v Parizu, temveč na Laškem v Borgo San Donnino v provinciji Parma, in sicer leta 1873.

Oče mu je neznan, mati je neka dekla Lugigia Luccheni iz Borgo San Donnino. Leta 1893 bi moral iti v vojaške, a je pobegnil. Pozneje se je sam prijavil, je bil obsojen, a takoj zopet pomiloščen in uvrščen v konjeniški polk Monferato v Parmi. Leta 1896 je šel v Švico, kjer je postal anarhist. Prepotoval je Nemčijo in Avstrijo, bil je tudi v Budimpešti in v Trstu. V Budimpešti je videl prvič cesarico Elizabeto ter si jo dobro vtisnil v spomin.

Julija meseca letošnjega leta se je baje udeležil anarhističkega shoda v Curihi, kjer se je osnovala nevarna zarota proti več vladarjem in zlasti francoskemu predsedniku Fauru. Neki francoski agent, kateremu je bil tajni shod jako dobro znan, je o tem obvestil francosko vlado, katera je dala tudi več drugim dvorom, zlasti ruskemu, potrebna obvestila.

Luccheni se je dalj časa potikal po Genevi; koder je hodil, nikjer mu ni manjkalo denarja, iz česar se more sklepati, da mu je dala anarhistička družba dovolj denarnih sredstev, da izvede svoj namen.

Italijanski krogi so jako potrli, da je ta grozni morilec Italijan. Generalni ravnatelj v vnanjem ministerstvu, Molvano, je tožil avstrijskemu poslaniku: »Za Caserijem Angiolitto, za Angiolittom Acciarito in sedaj Luccheni! Mračna usoda se zgrinja nad Italijo. Sicer ne poznajo te zveri nobene domovine; vendar se čutimo trojno udarjene, ker se imenujejo z nami istega rodu.«

»Mattino« piše: Bolje bi bilo človeku, da je rojen Samojed, nego da mora gledati kot Italijan onečaščenje in sramoto lastnega, nekdanjega slavnega naroda. V zadnjih štirih letih je bilo uničeno življenje štirih plemenitih ljudi z italijanskim bodalom. Nič več ne smemo govoriti, da anarhisti nimajo domovine. Uklonimo se tedaj usodi. Prelita kri pada na nas. Priznati moramo, da so Caserio, Angiolitto, Luccheni produkt našega etičnega propada, ki se da komaj še popraviti.

seveda jako pohvalila; potem se je poslovila, zahvaljujoč se iskreno gostoljubni kmetici. Ko je prišel opoldne stari kmet domu in slučajno takoj pogledal na okno, je od strahu kar omahnil.

»Mamica,« — je vprašal, — »odkod je pa to-le?«

Na oknu je ležal desetak. Smrtno blede pripoveduje kmetica, kaj se je zgodilo, ter opiše, kolikor le more, tujo gospo.

»Ženka, ženka« — je zavpil stari kmet in sklenil roki — »torej je le res, da imate vé ženske lase dolge, pamet pa kratko?! To je bila vender cesarica!« — »Jezus, Marija!« je tarnala kmetica, »in cesarici sem dala lonec, da ga mi je držala; zato me morejo še zapreti!« — Kmet, ki je bil o svojem času vojak in ki je videl že svet, je pomiril svojo drago zakonsko polovico, potem sta pa oba sklenila, ako bi jima bilo kedaj v življenju še tako hudo, da rajši primeta za be-rasko palico, za vse na svetu pa ne dati onega desetaka od sebe, katerega se je dotaknila roka cesarice.

Cesaričina prva bolezen.

Že leta 1860 je zbolela cesarica na hudi pljučnici. Slavni profesor Škoda je rekel, da je bolezen skoro neozdravljiva in da bi jo moglo rešiti le še milo južno podnebje. Šla je na otok

Torej ni krivično, ako pada sramota njih zlobnosti na nas in utiska na naša čela že od daleč vidni sramotilni znak.

Ne obrekujemo svoje domovine; le resnično je, da se udaja narod v svojem trdem, obupnem boju za obstanek vsem hudobnim nagonom, katerih je sploh zmožna človeška narava. Naši rojaki potujejo vsako leto v tujino, stradajo, duševno oslepljeni, nenavajeni in nezmožni, da bi zaupali na lastno moč in jo pošteno upotrebili. Med njimi dobiva anarhija lahko in gotovo svoja zavratna sredstva. Včeraj sta žalovali Francoska in Španija; danes je prišla vrsta na Avstrijo, našo zvesto zaveznico, in krivda te žalosti zadeva tudi njeno zaveznico. Kdaj bomo dovolj občutili odgovornost za toliko hudodelstvo? Kdaj se bomo slednjič prepričali, da se ne smemo potegovati za nobeno drugo prednost, nego za prednost bodala, ako ne bomo zastavili poslednjih sil, da rešimo narod iz popolne nevednosti in npravne propalosti?

Prejeli smo naslednja brzojavna poročila:

Dunaj, 12. septembra. Uradno poročilo o ogledu trupla pravi, da so zdravniki konstatirali 8 in pol cm dolgo rano, ki gré ob četrtem rebbru skozi pljuča in srce; kri je odtekla na znotraj, smrt je bila brez posebnih bolečin.

Dunaj, 12. septembra. Tekom dne so došla najvišjemu dvornemu uradu nešteta brzojavna sožalja od ministrov, dvornih in državnih dostojanstvenikov, diplomatov, višje duhovščine, plemstva in vojaštva. Mnoga društva so že sklenila sožaljne izjave, dež. odbori, občinski zastopi v vseh deželah. — Mnogi občinski zastopi odpošljejo deputacije k pogrebu. V Galiciji mnogi glasovi zahtevajo žalovanje po vsej deželi.

Dunaj, 12. septembra. »N. W. Tagblatt« poroča, da se je danes zjutraj cesar s hčerama princesinjo Gizelo in nadvojvodinjo Marijo Valerijo v Schönbrunnu udeležil svete maše, mej katero so čuli vedno ihtenje. — Včeraj je rekel: »Zaupanja v Boga ne zgubim.« Izrazil je željo, da hoče ta teden še posebe k sv. izpovedi. Globoko presunjen je cesar prečital odstavek iz zadnjega pisma, v katerem mu piše cesarica, da se dobro počuti in veseli, da se kmalu vrne in udeleži jubilejske slavnosti. Cesar rešuje neprenehoma vse državne posle ter si je pridržal rešitev nešteti izrazov sožalja.

Dunaj, 12. septembra. Deželni odbor niže-avstrijski je sklenil v današnji izredni seji naprositi ces. namestnika, da povodom smrti Nj. Veličanstvo presvetle cesarice položi izraze zvestobe in neomajljive lojalnosti pred Najvišji prestol.

Dunaj, 12. septembra. Župan dr. Lueger se je v spremstvu obeh podžupanov

in zapisnikarja peljal v urad ces. dovrnika ter se vpisal v sožaljno knjigo.

Praga, 11. septembra. Vsi listi so izšli v črnih okvirjih. »Narodni Listy« pišejo: V tem težkem trenutku, ki je sedaj celo cesarstvo in še posebno naš češki narod pretresel, kateri je pred vsem rojalističen, navdaja vse brezmejno sočustvo do vzvišene osebe našega vladarja, čegar jubilejno leto je ta novi silni udarec skalil. Ta grozoviti dogodek odstranja vse druge sočasne dogodke, zapoveduje, da se jenjajo vsi strankarski boji, da se povesi čelo vsled bolečine, katere teža se pa more zljajšati, ako sočustvujejo vsi brez razlike političnih naziranj, narodnosti in drugih koristij. Jednaka globoka žalost radi zgube, ki je zadela vladarja in dinastijo, veže vse avstrijske narode. — »Hlas Naroda« pravi: Sedaj, vzpriči novega strašnega udarca, ki je zadel Avstrijo, ko glas smrtno ranjene vladarice sili v srca narodov, utihne vsak politični boj, ublaži se strankarsko sovraštvo, in vse oči obračajo se na vladarja. Vse narode je jednako pretreslo in užalilo, in v globočini duše nosijo bolečino s svojim cesarjem, želeč, da gre vihar mimo, ne da bi napravil še nadaljne nesreče. Cesar, kateremu je grozovita usoda utrgala najdražja bitja, bode še bolj zvezan s svojimi narodi, katerih ljubezen bode njegovi nadaljni vladi najboljša opora. — »Politik« piše mej drugim: Sedaj torej stoji cesar osamljen, osamljen, toda ne zapuščen. Ker bolj kakor kedaj so zopet v tej mračni uri vsi narodi z njim jedno v bolečini in ljubezni. Med vsemi milijoni, ki se prištevajo državljanom te velike države, ne bode niti jednega, čegar srce bi ne pretresla globoka žalost, in čegar ustnice ne bi trepetale od besedij najsvetejšega sočutja. Naj bode v trdi borbi na političnem bojišču še toliko razpora, v spoštovanju do dinastije, v ljubezni do vladarja bijejo skupno vsa srca, vsi smo udje jedne družine, ki gleda v otroškem zaupanju in spoštovanju na svojega očeta. Ljubezen, katero so skazovali avstrijski narodi njegovi prejasni soprogi, preneso sedaj na njega samega, da jo ohranijo trdno, za vedno. Goreča prošnja kipi iz prsij, da bi Bog, ki je kralj vseh kraljev, zopet vzravnal dobrega vladarja v tej bridkosti in ga ohranil njegovim narodom še dolgo, dolgo let v nepotrni moči, da mu dodeli časa, da ozdravi težke rane, ki jih je zadala usoda njegovemu srcu, tako bolešno in tako mnogobrojno, kakor še nikogar. — »Bohemia« pravi: Od cesaričinega odra se obrača otožen pogled le boječe in s strahom k cesarju. Ko je dobil vladar poročilo, katero bode to jubilejsko leto za vselej potemnilo, je plakaje zaklical: »Meni ni prizanešeno ničesar!« Kaj naj mu

cev, s kratko molitvijo, katero je bila sama zložila.

Zadnji čas je cesarica zopet nevarno obolela. Odkar ji je umrl njen ljubljenelec, prestolonaslednik Rudolf, ni bila nikoli več popolnoma zdrava. Hodila je vedno po kopališčih in zdraviščih. Lansko leto na vernih duš dan je opravila še molitve pri Rudolfovi krsti v kapucinski cerkvi. Potem je šla v Pariz, kjer je ostala več dni radi bolečine na nogi. Na to je obiskovala razna evropska kopališča, a bolezen le ni zginila. Dne 2. julija letošnjega leta se je prvič poročalo, da je bolezen cesaričina opasna. Mučilo jo je vnetje živcev in slabokrvnost in več tednov ni mogla spati. Razdraženost živcev, združena z otožnimi mislimi, skrbmi, strahom in nespanjem je cesarico silno mučila. Trpela je telesno in duševno. Zadovoljila se je čisto s čašo mleka, ker močnejše hrane ni mogla prenašati. — V Lajncu blizu Dunaja, kjer je bivala meseca julija, so ji napravili v parku na vsakih 100 korakov klopi, da je mogla vsak čas lahko počivati. Koncem julija je šla cesarica na nasvet zdravnikov v kopališče Nauheim na Nemškem. Tam se je toliko popravila, da je mogla čez šest tednov odpotovati v Švico v Teritet ob genevskem jezeru, kjer je navadno bivala vsako leto po nekoliko tednov. Mesto zdravja je našla tam svojo — smrt.

Cipern ter ostala tam več mesecev. Pozneje je popolnoma okrevala.

V smrtni nevarnosti.

Ravno pred 23 leti, dne 11. septembra 1875 se je pripetila cesarici v Petites-Dalles skoro usodna nezgoda. Jezdila je po parku, kjer je bilo vse polno jarkov, jam in drugih zaprek. A to ni delalo cesarici nikoli nobenih težav, ker znana je bila kot dobra jahalka. Ko je skočil konj preko neke ograje, mu je spodletelo, in cesarica je zletela čez konjevo glavo deset korakov daleč na trato. Ko je prišel neki služabnik na mesto nesreče, je ležala cesarica povsem nezavestna na tleh. Služabnik je sklical dvor ter osebnega cesaričinega zdravnika. Porabili so vsa sredstva, da bi jo rešili, in res se je jela polagoma zavedati. Ko si je toliko opomogla, da so jo mogli prepeljati v grad, je rekla, da ji je žal, ker se radi nje toliko vznemirjajo. Ta nesreča ni imela nobenih zlih posledic.

Blizu Mürzstega je bila nekoč zopet v smrtni nevarnosti. Jezdila je čez trhel lesen most, in ta se je pod konjem udril, toda Bog jo je obvaroval vsake nesreče. Na istem mestu je dala na napraviti na cesaričino željo njena hči, nadvojvodinja Marija Valerija, podobo sv. Jurija, varuha jezde-

usoda bridkega še donese? Ali ni to zadnja kaplja iz kupe polne trpljenja, katero je moral izprazniti? Prizanešeno ni bilo cesarju ničesar, niti najhujše! Najsiriomašnej mož ga ne zavida, toda najsiriomašnej človek čuti ž njim in bi ga rad tolažil. Ona, čista, lepa in nežna, je umrla, hitro in nepričakovano je padla kot žrtev hudobni besnosti, toda njen spomin živi posvečen po mučeniški usodi na veke. Bila je dika prestola in okrašena je bila z žarno krono najplemenitejšega človekoljuba.

Trst, 12. septembra. Borza je bila danes zaprta. — Danes se je vršila izredna seja mestnega sveta, v kateri je 20 svetovalcev predlagalo resolucijo povodom izgrediv v predzadnji noči. V resoluciji, ki je bila soglasno vsprejeta, pozivljejo vlado, da policiji dá potrebna navodila glede vzdrževanja reda in da odstavi one organe, ki niso kos svoji nalogi. Občinski svetnik Rascovich očita policiji, da je prizanesljiva proti osebam, ki kalé mir. Vladni zastopnik baron Conrad odločno zavrača to očitaje ter izjavi, da jeden sam občinski svetnik ne more presojati postopanja policije, katera je odgovorna vladi, a ne občinskemu zastopu. Vlada pozna svojo odgovornost glede javnega miru ter ne potrebuje naukov od obč. zastopa.

Trst, 12. septembra. V današnji izredni seji občinskega sveta je župan dr. Dompieri v svojem nagovoru izražal globoko žalost tržaškega prebivalstva povodom hudega udarca, ki je zadel cesarsko hišo. Župan je že brzjavno izrazil cesarju sožalje v imenu mesta. Mestni zastop je stojé vzel na znanje to poročilo in naročil županu, da se udeleži pogreba na Dunaju.

Trst, 12. septembra. Včeraj zvečer so se zbrale množice, večinoma mladih ljudi, pred gledališčem „Politeama Rosetti“ in drugimi poslopji, koder se vrše veselice, ter so zahtevale, da prenehajo koncerti in druge veselice. Pričeli so se izgredi pred italijanskimi poslopji, množica je metala kamenje tudi pred poslopjem italijanskega telovadnega društva. Telovadci so tudi pričeli metati kamenje. Zaprli so 35 oseb. Policija je s težavo razganjala množice. Mir je bil šele ob polu 12. uri po noči. Za zvečer je napovedana izredna seja vsled nemirov.

Lvov, 12. septembra. Deželni odbor je sklenil v izredni seji, da se poda korporativno k namestniku, da ga prosi, naj položi globoko bolečino in odkritosrčno žalost cele dežele pred najvišji prestol; dalje se je sklenilo, da se odpošlje k pogrebu Nj. Veličanstva deputacija deželnega odbora z deželnim maršalom na čelu in da položi na krsto venec v imenu dežele. V torek 13. t. m. se vrši po stolnicah vseh obredov žalna služba božja, na kar se bodo cerkveni dostojanstveniki poklonili ces. namestniku in izrekli svoje sožalje.

Lvov, 11. septembra. Vsa gališka dežela žaluje z vladarjem za prebridko izgubo. Župan je sklical izredno občinsko sejo in deželni maršal izredno sejo deželnega odbora. Vsi listi izražajo najglobokejšo žalost. Po mestu vihrajo črne zastave.

Krakov, 11. septembra. Sem je došla pretresljiva novica že pozno zvečer. Predstava v gledališču se je med drugim dejanjem prekinila.

Levoča, 11. septembra. Na Najvišje povelje so vojaške vaje v Galiciji in na Ogerskem jenjale. Armadi odideta nemudoma v svoja bivališča.

Budimpešta, 13. septembra. Obe zbornici sta se sešli k izredni seji. Že dalj časa pred sejo se je zbrala nešteta množica ljudstva pred parlamentom. Akademiska mladina, okoli 500 dijakov, je šla z vseučiliško zastavo pred zbornico in delala špalir. Galerije so bile prenapolnjene, poslanci vsi v črnih oblekah. Predsedoval je Desider Szilágyi in imel slovesni nagovor, v katerem je povdarjal zlasti zasluge pokojne kraljice za Ogersko. Besede so napravile na zbornico tak vtis, da ni ostalo suho nobeno oko. Z vzklikom so sprejeli poslanci predloge pred-

sednikove: da se izrazi vladarju sočustvo; da se spomin neumrle kraljice in zahvala naroda vsprejme v zakon; da se preloži prihodnja seja državnega zbora na tretji dan po pogrebu, da pa sme mej tem časom sklicati kako sejo, v kateri se bode obravnavalo izključno o tem, kako naj se zbornica udeleži pogreba; da člani zbornice 30 dni žalujejo.

Budimpešta, 11. septembra. Nesmrtna zasluga umrle kraljice se bodo ovekovečile s posebnim zakonskim načrtom in postavil se ji bode veličasten spomenik.

Budimpešta, 12. septembra. Po vsej deželi je velika žalost. Od mnogih strani prihajajo prispevki za spomenik cesarici Elizabeti. „Bud. Corr.“ poroča: Zadnja poročila cesarice iz Nauheima in Švice na cesarja so naznanjala, da se cesarica vedno bolje počuti. Cesar je večkrat izrazil svoje veselje vsled tega. Nadvojvodi Franc Salva-tor in Josip Avgust sta po noči na lovu dobila naznanilo o nesreči ter sta šla vsa potrta peš več kilometrov do Boeska, kjer sta se s posebnim vlakom odpeljala skozi Budimpešto na Dunaj.

Kološ, 12. septembra. Mestni zastop je sklenil, da določi 100.000 gld. za spomenik cesarici Elizabeti.

Poznanj, 12. septembra. Danes so imeli turisti prvo splošno sejo. Predsednik deželnega nadsodišča Gajczewski je pozdravil shod ter z vzvišenimi besedami izrazil trpka čustva in gnev nad grozodejstvom proti cesarici Elizabeti.

Bern, 11. septembra. „B. Tgbl.“ piše: „Nezaslišano zločinstvo je ravno kar storil na švicarskih tleh neki inozemec, črno dejanje, katerega bi ne bil noben Švicar sposoben, dejanje, katero vsi Švicarji najgloblje obsojajo. Velika je žalost in srd švicarskega ljudstva, da se je drznil član malovredne družbe oskruniti gostoljubna tla s takim zločinom. Veliko in splošno je sočustvo za prejasno avstrijsko cesarsko hišo in za avstrijsko ljudstvo.“

Bern, 12. septembra. Zvezni predsednik Ruffy je od cesarja dobil naslednjo brzjavko: „Globoko ganjen vsled izraženih toplih čuvstev srčnega sožalja se zahvaljujem zveznemu svetu in vsemu sviškemu narodu za sočutje ob veliki izgubi, katero je Božja previdnost dopustila.“

Bern, 12. septembra. Zvezna vlada je sklenila, da se udeleži korporativno slovesnosti, ko prepeljejo truplo cesarice na kolo-dvor, kar se zgodi v torek popoldne ob 4. uri.

Bazel, 11. septembra. „Basler Nachrichten“ pišejo: Velikansk zločin, ki skruni tla naše slobodne dežele in katerega čuti vsa Svica kot sramoto in hudo nesrečo in čegar odmev se razlega po vsem svetu, se je pripetil v Genevi. Groza in žalost nas napolnjuje, zgražamo se v globočini srca, ko stojimo ob mrtvem truplu, svoja čutila odkritosrčne bolesti združujemo s poštenim avstrijskim ljudstvom. Srd se razlega po naših dolinah. Po mestih in na kmetih občutimo ta strašni zločin kot grozodejstvo, ki je zadelo nas same. Res je, da je bil tujec, Italijan, ki je storil zločin, toda naše oblasti in naš narod so si v svesti težke svoje odgovornosti, in sveta naloga nam bode, da zadoštimo pravici. Doslej je Svica slovela, da morejo tuji knezi in vladarji v Švici bivati brez posebnega varstva. Današnji dan nam je prinesel bolešno izkušnjo. Tolažba naša je še jedino to, da je bil zločinec tujezemski anarhist.

Geneva, 13. septembra. Včeraj popoldne so truplo dejali na oder. — Več anarhistov so zaprli.

Geneva, 12. sept. Blagoslovljenje Nj. Veličanstva cesarice Elizabete se bodo vršilo na posebno željo brez vojaškega slavlja.

Geneva, 12. septembra. Načelnik policije v kantonu Waadt, Virieux, je izjavil, da je vlada ob prihodu cesarice v Caux brez njene vednosti naročila nekaj agentov v varstvo. Ko pa je cesarica to zapazila, je za-

htevala, da jo pusté samo, in tej želji se je ustreglo.

Geneva, 12. septembra. Naznanjena izjava žalosti se je danes vršila povsem impozantno. Od 10. ure dopoldne so zaprte vse ceste na trg „des Alpes“. Opoludne se je začel pomikati sprevod mimo hotela „Beaurivage“. Na čelu so korakali orožniki v paradi, v prvi vrsti vladni predsednik in načelnik velikega sveta, potem zakonodajski zastop kantona in generalni prokurator, vsi konzuli, sodniki, razna oblastva in župani sosednih občin, na to drugo občinstvo do 30.000 oseb. Na terasi hotela so bili avstro-ogerski zastopniki odkriti in globoko užaljeni, ter so se priklanjali mimoidočim. Zvonili so vsi zvonovi po mestu. Vse pisarne in trgovine so zaprte. Bila je vistini splošna žalost med prebivalstvom.

Berolin, 12. septembra. Včeraj ob polu 4. uri so na pruskih ministerstvih razobesili črne zastave; na državnih poslopjih so bile že opoldne razobešene. Tudi na kraljevih palačah in cesarskih princev naznanjajo zastave žalost. Dalje vihrajo črne zastave na vojašnicah, na mestni hiši, na borzi in mnogih zasebnih hišah.

Berolin, 12. septembra. „Reichsanzeiger“ piše: Cesar čuti s svojimi knezi, mesti in vsem nemškim narodom srčno sočutje ob nepopisni nesreči, ki je zadela nad vse čislane-ga cesarja Franca Jožefa in vse narode zvezne države. Z globoko žalostjo vsled grozovite smrti plemenite cesarice se druži splošno ogorčenje proti morilecu, ki je onečastil tla prijateljske Švice s satanskim zlo-dejstvom anarhizma. — Dvor ima štirite-densko žalost.

Peterburg, 12. septembra. „Journal de St. Petersbourg“ piše: Brzjav je prinesel grozno novico o zlodejskem napadu na cesarico Elizabeto. Našel se je blaznež, ki je umoril cesarico, ki ni imela sovražnikov in jih ni mogla imeti, katere življenje je bilo vzgled najboljše matere, katere čednosti je občudoval ves svet. Misel na to strašno zlo-dejstvo, ki je končalo že itak nesrečno življenje, krči človeška srca. Cesarica Elizabeta šla je v Švico, da bi se poživila in okrepčala za velike slavnosti povodom vladarske petdesetletnice na Dunaju, katere bi mogle nekoliko olajšati njeno materino srce. Vsi narodi avstrijski bodo združili molitve s svojim preljubljenim vladarjem. Tem trpkim čustvom se pridružuje ves ruski narod ter srčno želi, da bi Bog podelil prevzvišenemu avstrijskemu cesarju toliko moči, da bi mogel prenašati grozni udarec.

Rim, 13. septembra. „Osservatore Romano“ je objavil odgovor avstrijskega cesarja na izraženo sožalje sv. očeta. Cesar se papežu iskreno zahvali za tolažilno in prisrčno sožalje in prosi, naj bi se sv. oče v svojih molitvah spominjal duše nesrečne cesarice in njegove družine.

Rim, 11. septembra. Ministerski predsednik Pelloux je brzojavil italijanskemu poslaniku na dunajskem dvoru, grofu Nigri, ter ga pooblastil, da naj izrazi avstro-ogerski vladi globoko žalost italijanske vlade vsled grozovitega zavratnega napada. Pelloux je šel v nedeljo zgodaj k avstro-ogerskemu poslanstvu, da izreče najglobokeje sožalje italijanske vlade. Vsi ministri in državni tajniki so oddali pri avstrijskem poslanstvu svoje posetnice.

Atene, 11. septembra. Poročilo o umoru cesarice Elizabete, katera je bila po vsej Grški znana in priljubljena po večkratnih obiskih, je vzbudila povsod nepopisno nevoljo in najglobokeje sožalje. Vsi listi izražajo veliko žalost in se spominjajo izvrstne vladarice s toplimi besedami. List „Asty“ [piše, da čuti Grška bolečino in obup radi te strašne nesreče kakor njena domovina. List trdi, da je pokojna cesarica izvrstno govorila grški jezik. — Vlada je naročila grškemu poslaniku na Dunaju, da naj izreče skupni vladi najtopleje sožalje grške vlade.

Politični pregled.

V Ljubljani, 13. septembra.

Kaj bode z obstrukcijo? »Wiener Tagblatt« naglašja, da mej nemško-naprednimi krogi prodira misel, naj bi se obstrukcija opustila ter nagodba z Ogersko zavrgla v celoti. Imenovani liberalni list sicer odločno pobija misel, naj bi se nagodba zavrgla, toda dobro znamenje vidi v tem, da se širi prepričanje o brezmiselnosti negativne obstrukcije.

V španskem parlamentu se kažejo velika nasprotstva. Poslanec Canalejas je ostro napadel vlado, češ da je ona kriva nesreče pri Sant-jagu, kjer so bile zgube na ameriški strani tako neznatne, Španci so pa tako silno veliko zgubili. Isti poslanec je predlagal tudi zatožbo vojnega in pomorskega ministra, ter je rekel, da more svoje trditve dokazati s pismom, ki je v njegovi lasti. Zahteval je poročilo o vseh porazih na Kubi in Filipinih. Vojni minister je ves obupan odgovarjal, naj Canalejas uložil proti njemu nezaupnico, ker on sam bi rad zapustil svoje mesto v ministerstvu. Pomorski minister se je pa zagovarjal, da se njemu ne more nič očitati, ker je še-le takrat nastopil svoje mesto, ko je bilo že skoro vse zgubljeno. — Karliski in konservativni disidentje so uložili ugovor, v katerem odločno protestujejo proti tajni seji o mirovnem zapisniku. Vendar se je vršila tajna seja. Senat je v javni seji vsprejel mirovni zapisnik.

Na Kreti se nemiri še vedno nadaljujejo. Kristijanov je bilo umorjenih blizu 1000. Angleži so pri streljanju na mesto Kandijo pobili 250 mohamedanov, med temi je bilo po nesreči ubitih tudi več kristijanov. Kandija je še vedno v oblasti mohamedanov. Kristijani se zbirajo v velike čete; na več krajih so že krvavo trčili z mohamedani. Ruski admiral je prosil mohamedanske oblasti, naj mirijo svoje ljudi; oblastva so seveda obljubila, če tudi tega ne bodo storila. — Iz Carigrada se poroča, da je Edhem paša, guverner v Kandiji, objavil obsedno stanje. Zaprl so 100 mohamedanov.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 13. septembra.

(Knezoškofjstvo ljubljansko) ukazuje vsled smrti Nj. Veličanstva blage cesarice Elizabete, naj se obhaja prihodnji ponedeljek, t. j. 19. t. m. po vseh župnijskih, duhovnijskih in samostanskih cerkvah ljubljanskega mesta in ljubljanske škofije za pokoj visoke pokojnice slovesna črna maša, ki naj se prihodnjo nedeljo ljudstvu oznani. V isti namen naj se v soboto popoldan ob 6. uri zvoni skozi pol ure z vsemi zvonovi po vseh cerkvah cele škofije.

(Slovenska krščansko-socijalna zveza) naznaja, da je pripravljali odbor za vseslovensko delavsko slavnost sklenil, da vsled strašnega dogodka, ki je vso Avstrijo zagnil v najglobokejšo žalost, ista letos izostane. Ravno isti dogodek pa je pripravljalnemu odboru tembolj utrdil prepričanje, da je združenje slovenskih delavcev na krščanski podlagi nujna potreba v očigled predrznosti barbarskega anarhizma in posestrime socialne demokracije. Zato se bo nameravana vseslovenska delavska slavnost vršila z istim vspehom prihodnje leto, najbrž meseca majnika. — Vsa društva, ki so svojo udeležbo bila že prijavila, prosimo, da pri svojem sklepu ostanejo; svetujemo tudi, naj se v svrhu tem mnogobrojnejše udeležbe za prihodnje leto v posameznih društvi nabira nekaj fond, iz katerega se bodo pokrili stroški udeležbe. Na svidenje torej prihodnje leto! Z bratskim pozdravom

Pripravljalni odbor.

(Sobratje, slovenski krščanski socialisti!) Našo drago Avstrijo zadela je grozna nesreča — premilo cesarico umorila je zlodejska roka anarhistova. Slovenski krščanski socialisti, vedno vdani presvetli habsburški rodovini, sklicujejo velik ljudski shod v nedeljo, dne 18. septembra ob 10. uri dopoldne v dvorani »Katoliškega doma« na Turjaškem trgu, da dajo duška svojim čutilom do ljubljanskega cesarja in da mu v teh bridkih trenutkih izrazijo neomajeno zvestobo slovenskih delavskih slojev. — Pred zborovanjem je ob 9. uri do-

poludne sv. maša v nunski cerkvi. — Dnevni red zborovanja: Izraz sožalja Nj. Veličanstvu presvetlemu cesarju. — Sobratje, prihitite vsi na ta shod!

Slovensko katoliško delavsko društvo.

(Slovenščina pri pošti.) Piše se nam: Pisal sem pred nekaterimi dnevi pismo nekam na Dolenjsko. Naslov pismu je bil slovenski, sam sem tudi znan kot odločen narodnjak. Čez nekaj dni se mi je pismo vrnilo kot nedostavljeno, na njem pa je bil prilepljen listek s štirimi besedami: »Adresse ungenügend. Adresse insuffisante«. Po tem listku nemške in laške vsebine se je meni slovenski stranki naznanilo, da pošta naslovnika ne najde. Človek bi mislil, da je izvestna gospoda, ki ima o jezikovnih rečeh pri pošti odločilno besedo, že vendar prišla do spoznanja, da se Slovenci tudi od poštnih uradov ne damo več prezirati. A ker temu še ni tako, nastopimo pot represalij in — vračajmo vsa poštna nam, strankam, namenjena obvestila; bomo videli, kdo se preje naveliča sekatur.

Ljubljancin.

(Slovesno blagoslovljenje gasilnega orodja na Dobrovi.) Dne 11. t. m. je presvetli knezoškof po dokončani popoldanski službi božji blagoslovil ob azistenci gg. duhovnikov gasilno orodje pred kratkim ustanovljenega gasilnega društva na Dobrovi. Po blagoslovu izpregovoril je Presvetli navzočim udom iz Dobrove in sosednih občin v tem smislu, naj udje gasilnega društva ob požaru pomagajo iz ljubezni do Boga in bližnjega, naj pa tudi ne pozabijo, da varujejo sebe in svojega bližnjega še hujšega ognja peklenskega. Počastil je Presvetli s svojim pohodom v družbi več gg. duhovnikov velespoštovano rodbino Poklukarjevo ter se odpeljal okoli 1/6 ure med živjoklici in slovesnim zvonjenjem v Ljubljano. Po blagoslovu gasilnega orodja je bila tombola v prid društveni blagajni. Želimo, da društvo plodonosno deluje v blagor občini, kar se bode pa godilo le tedaj, kadar bode delovalo v smislu nagovora presv. knezoškofa.

(Razstava slik.) Akademski slikar gosp. Jos. Germ je v Rudolfinumu razstavil več svojih slik. Razstava je otvorena od 9. ure zjutraj do 6. ure zvečer. Vstopnina 20 kr., za dijake 10 kr., vhod s Tržaške ceste. Več o tej razstavi prihodnjič.

(Tržaška policija.) »Piccolo« se srdi na tržaško državno policijo, ki je bila precej pasivna ob ogorčenosti razžaljenega avstrijskega ljudstva zaradi iredentovskih izzivanj minole nedelje po noči. Pravi, da se je policija vedla pod vso kritiko in pustilo množici, da je gonila goste iz gostiln in kavarn in »popila in pojedla, kar je gostom ostalo«. Polenta z lesnega trga se srdi, ker čuti tržaška sedanja policija avstrijski. Magistratovi slugi izza dobe državnoborskih volitev bi ugajali »Piccolu« seveda bolje!

(Imenovanja.) Premeščeni so sodni pristavi: Dr. V. Ahazhizh iz Tolmina v Sežano, dr. N. Segnian od trgovskega k. dež. sodišča v Trstu, K. Albanese iz Krka v Pulj, dr. E. Poljak pri nadsodnišču k trgovskemu sodišču v Trstu. Imenovani so sodnimi pristavi: Dr. Jos. Strauss, rač. preglednik pri nadsodnišču za dež. sodišče v Trstu, avskultanje: N. Lavrenčič za Pulj, dr. Jos. Rusca za Pazin, dr. P. Bleiweis za Rovinj in dr. I. Babuder za tržaško nadsodnišče.

(Iz Idrije) nam poročajo: Ker je Idrija za Ljubljano največje mesto vojvodine Kranjske, menda zato nočemo Idrijčani zaostajati za Ljubljano vsaj v tem ne, da se kosamo z veseliciami. Skoro celo poletje grome topiči v Idriji in krog nje, plapolajo zastave, pletó se venci, igra se, govori in poje. Veselica je postala moderna potreba. Če je torej tako, da ne moremo živeti brez veselice, treba je vsaj tem dati tako lice, da niso nikdar brez blažilnega učinka, brez dobrih moralnih posledic. Idrija je pred vsem delavsko mesto. Pri nas ni bogatašev trgovcev, ne imovitih posestnikov, ne drugih stanov v obilici, pri nas prevladuje delavec, masa žuljavega ljudstva. Zaradi tega pa pri nas vspono redno le one veselice, katerim je prost pristop ljudstvu. To je pa ukaželjno in potrebno. Kadar se pa zabavajoč uči, treba je vedno skrbeti, da je vsakemu mogoč in prost pristop. Ali prav tega nam nedostaja v Idriji, nimamo namreč za naše potrebe prostora, kjer bi se osredotočile vse zabave, pouki, nimamo doma, v ka-

terem bi se brez tesnih sten gojilo koristno in sladko. Na angeljsko nedeljo je imelo zabavni večer katoliško delavsko društvo. Poučni govor je imel gospod učitelj Novak, kateremu je še sledilo več krajših govorov, med katere sta se uvrščevala godba in petje. Poučno, živahno, veselo je bilo. Ljudstvo je sprejemalo pozorno slednji nauk, slednji govor, ki kaj pomaga, ker smo morali sedeti natlačeni kot slanki v sodu. Marsikdo drugič poroče, kdo se bo tlačil, raje ne pridem. Neobhodna posledica tega bi bila, da se naše dobro združno življenje prične krhati, majhna nasprotujoča društva bodo pa vlovila tega in onega; pri tem bo trpela dobra stvar, trpeli principi mnogih in moralna škoda bo velika. Zato je pri nas nujna potreba, da se čim preje zgradi delavski dom, ki bo potem zavetje duševnega gibanja v Idriji. Ali taka stavba stane denarja, delavec je pa uboga para, ki živi iz rok v usta. Zato si ne moremo kaj, da ne bi proseč potrkali na srca premnogih Idrijčanov, ki niso doma, pač pa jim je bila zunaj v svetu sreča mila, da so si opomogli do ugodnih gmotnih razmer. Ali ne samo teh bi prosili, tudi vse prijatelje delavskega stanu si upamo nadlegovati. Naj je dar še tako majhen, vsaki bomo sprejeli hvaležno, in vsakdo naj si je v svesti, če je prispel svoj obolus, da ga je dal za dobro stvar, dal za revne sobrate. In ti darovi bodo zrno do zrna, kamen do kamena, dasi ne za palačo, ali vsaj za prostorni, nam krvavo potrebni delavski dom. Blage darove naj požrtvovalni dobrotniki izvolijo poslati predsedniku katol. del. društva, dikanu v Idriji.

(Demonstracije v Trstu.) V nedeljo zvečer se je zbrala v Trstu velika množica ljudi, ki je potoma od javnega vrta do namestništva še vedno naraščala. Posebna deputacija je šla v palačo ter voditelju pl. Krekichu izrazila sožalje. A mej tem so se po raznih krajih v mestu zbirale množice ter prirejale demonstracije proti Italijanom, kliče: »Fora gli Italiani, evviva l' Austria!« Mej demonstranti so bili seveda največ Slovenci. Pri mnogih kavarnah, katere je množica smatrala za italijansko gnjezda, so pobijali šipe. Pred kavarno Comercio in Vodopivčevu gostilno, koder se zbirajo Slovenci, je množica napravila ovacijo, godbo na mestnem vrtu pa je s silo prepodila. Največji hrup pa je bil pred poslopjem italijanskega telovadnega društva. Mi ne odobrujemo demonstracij, toda vprašamo: Ali more trezen, resen človek ohraniti si mirno kri, ko vidi in sliši, da ob toliki nesreči, ki je zadela vladarsko hišo in vso državo, rajajo in razsajajo po gostilnah in drugod ljudje, ki nimajo srca ne za Avstrijo, ne za vladarja? Mi le Boga hvalimo, da se v Trstu ni kaj hujšega zgodilo. Visoka vlada pa sedaj lahko vidi, kje naj išče v sili obrambe za državo in vladarja. — Gotovo ne pri pristaših tržaškega »Piccola«, ki je objavil pod navadno črto suhoparno poročilo o grozodejstvu, a v črnem robu proslavlja na vsa usta junake à la Garibaldi, Cavalotti e tutti quanti.

(Italijansko politično društvo v Istri) je imelo zopet »sejo« minulo soboto v Novem Mestu v Istri. Na dnevnem redu je bilo zopet za italijanske toli pereče vprašanje glede prenešenega deželnega zbora in deželnih uradov iz Poreča v Pulj, kateri čin smatrajo iredentovci kot »koncesijo Slovanom.« Fraze lomili so razni italijanski kričači, znani iz puljske zbornice, a la Bartolič, Costantini itd. Sklepali so razne »resolucije« in ropotali zoper to in ono. Vendar pa se dozdeva človeku, da si niso bili svoje stvari nič kaj v svesti, ker sklepali so, a sklenili ničesar, vsaj pametnega ne. Ta reč postaja že neslana.

(Služba okrajnega ubožnega zdravnika) je razpisana v Slovenski Bistrici na Štajerskem. S to službo je zvezana obširna zasebna praksa, zato opozarjamo gg. zdravnike na ta razpis, da ne bode mesta zasedel tujec, ki ne zna našega jezika. Več v današnjem inseratu.

(Tatvina.) Z Vrha pri Vinici nam poročajo: Dne 2. septembra je neznan lopov ukradel Pavlu Kumpu v Špeharjih, v vasi tukajšnje občine hiš. št. 19 denarja v gotovini sedemintrideset goldinarjev in velik komad slanine v vrednosti 5 gld. Ko bi bil prišel tat teden poprej v isto hišo, kakor pravi sam okradeni gospodar, odnesel bi bil tat stoinšedemdeset goldinarjev. V tej občini se je zgodilo tekom treh let osem tatvin. Med temi so štiri velike. Pri jedni bolj majhni tatvini sta

bila zasačena dva tata, ki sta dobila vsaki 48 ur zapora. Drugih sedem tatvin, kdo jih je izvršil, ali od blizu ali od daleč, se prav nič ne vé. — Težko tudi, da bi se kedaj seznało. Tat je prevejan tič in zna dobro skriti, a še boljše zna molčati. Sliši se, da so se tudi okolu Črnomlja tatovi pojavili.

(Obesil) se je 5. t. m. v Trnovem na Notranjskem 80letni cestar Luka Bizjak.

(Brzjavni promet s Kandijo na Kreti.) Poštno in brzjavno ravnanje v Trstu nam naznanja: Brzjavke, namenjene v Kandijo, sprejemljejo se samo na odgovornost pošiljateljev.

Narodno gospodarstvo.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

(Dolge.)

III. Zbornični svetnik Josip Lenarčič poroča, da hoče odsek Ljubno rudarskega in plavžarskega društva za Štajarsko in Koroško odpisati k svetovni razstavi v Pariz več strokovnjakov in sicer: 1 premogarja, 1 rudarja, 1 železnega plavžarja, 1 kovinskega plavžarja ali več in 1 rudarskega in 1 plavžarskega masinista. Ti bi se zavezali, da po svoji vrnitvi natančno poročajo o razstavi in potovanji. Ker se gre tu za podjetje, od katerega bi ne imeli koristi samo društveni člani in društveni interesentje temveč vsa montanistika, odsek pa stroškov ne more iz svojega pokriti, se je sklenilo, obrniti se na zastope in lastništva rudokopov z uljudno prošnjo, da ta v strokovnjaškem oziru obče koristni namen pospešijo z dovolitvijo podpor. Ker se bodo poročila o potovanju doposlala darovateljem in bo po zatrdilu tukajšnjih strokovnjakov to poučno potovanje tudi kranjski industriji in rudarstvu v korist, predlaga poročevalec imenom odseka: Zbornica naj v omenjeni namen dovoli znesek 20 gld. — Predlog se sprejme.

IV. Zbornični svetnik Ivan Baumgartner poroča, da se je G. M. iz odbora zaveze lastnikov čajnih rastlin in plantaž naročilo, da razpečevanje in konsum čaja v Avstro-Ogerski v ta namen prouči, da se povzdignejo direktne zveze mej Ceylonom in cesarstvom.

V. Zbornični svetnik Jos. Lenarčič poroča, da je zbornica praška vložila pri c. kr. trgovinskem ministerstvu prošnjo, da se uvede zalepke jednake oblike, kakor se razpošiljajo v Nemčiji. Prostor za pismena naznanila pri zalepkah, kakor so v Avstro-Ogerski v rabi, je majhen in to je tudi povod, da se jih premalo rabi. Pri zalepkah, rabljenih v Nemčiji, je pa prostor za pismena naznanila skoro dvakrat tako velik in ni dvomiti, da bi uvedba zalepk z zadosti velikim prostorom ljudstvu ugajala in bi se istih veliko bolj posluževalo, kakor pa teh, ki so sedaj v rabi. Poročevalec torej predlaga imenom odseka: Zbornica naj prosi c. kr. trgovinsko ministerstvo, da visoko isto uvede zalepke jednake oblike, kakor se iste rabijo v Nemčiji.

Predlog se sprejme.

Gospodarska organizacija.

Hranilnica in posojilnica v Žireh je imela v mesecu avgustu:

prejemkov gld. 2.044-89
in izdatkov » 1-850-—

torej denarnega prometa . . . gld. 3.894-89

Hranilnih vlog se je vložilo gld. 1683.— vzdignilo pa nič — in je stanje koncem avgusta gld. 7.411.—.

Posojil se je dalo gld. 1850.—, vrnilo pa nič in je stanje gld. 7.066.

Članov ima posojilnica 62.

Hranilnica in posojilnica v Metliki imela je v mesecu avgustu:

prejemkov gld. 6.692-54
in izdatkov » 6.624-06

torej denarnega prometa . . . gld. 13.316-60

Hranilnih vlog se je v tem času vložilo gld. 884-06, vzdignilo pa gl. 1120-33.

Posojil se je dalo gl. 5.390.—, vrnilo pa gld. 20.—.

Članov ima posojilnica 215.

Telefonska in brzjavna poročila.

Dunaj, 13. septembra. Razni listi obsojajo preganjanje italijanskih delavcev povodom zlodejskega umora ter naglašajo, da

morilec Luccheni pripada družbi, ki ne pozna mej, ker anarhisti nimajo domovine. — „N. W. Tagblatt“ poroča: Včeraj popoldne je cesar prvič zapustil Schönbrunn ter se v parku izprehajal s hčerama, Gizelo in Valerijo. Imenovani list objavlja besede cesarjeve: „Svet niti ne slutiti, kako smo se mi ljubili. Jaz hočem to posebno žensko tudi na poseben način proslaviti.“ List tudi zatrjuje, da se nemški cesar v soboto udeleži pogreba.

Budimpešta, 13. sept. Baron Banffy se je sinoči odpeljal na Dunaj. Obe zbornici imata v četrtek posebno sejo, da določita vse potrebno zastran udeležbe pri pogrebu.

Geneva, 13. septembra. Načelnik departementa Lachenal je izrekel Kuefsteinu in generalu Berzeviczy-ju iskreno sožalje zveznega sveta ter izročil krasen venec, čegar trakovi nosijo napis spoštovanja zveznega sveta v imenu švicarskega ljudstva.

Geneva, 13. septembra. Krsto, v katero so cesarico položili, so danes popoldne zaprli, navzoče je bilo spremstvo cesarice.

Geneva, 13. septembra. Sodni uradnik izpoveda, da morilec Luccheni kaže največje veselje vsled svojega grozodejstva. Zjutraj je pozdravil uradnika: Dobro jutro! Jaz sem spal prav dobro. Hudoba kaže skrajni cinizem.

Geneva, 12. septembra. Francoski pol. komisar, ki je cesarico spremljal na Francoskem, pripoveduje, da se je cesarica vedno branila polic. varstva, češ: Jaz sem slaba ženska, kaj se mi more pripetiti. A varujte cesarja, ki je blag in dober vladar svojih državljanov.

Turin, 13. septembra. Napoljski princ bode italijanskega kralja zastopal pri pogrebu.

Plzenj, 12. septembra. Po noči se je pri Kladrovu od vlaka odtrgal jeden del ter trčil ob tovorni vlak; trije vozovi so skočili s tira, tri osebe so lahko ranjene.

Pariz, 13. septembra. Policijsko sodišče je odbilo prošnjo Picquartovo, da bi ga začasno izpustili iz ječe.

Atene, 13. septembra. Ruski admiral Skrydlow je prišel v Retimno (na Kreti) ter je izjavil, ako se bodo nemiri nadaljevali, da bode mesto bombardoval in proglasil obsedno stanje.

San Francisco, 13. septembra. Iz Honolulu se poroča, da sta se uprla dva poglavarja na Karolinskih otokih proti Špancem, katerih je baje okoli 200 mrtvih.

London, 12. septembra. „Standard“ poroča iz Kandije, da so admiralji brzjavno prosili svoje vlade, da se umakne 15.000 turških vojakov iz Kandije in sploh vseh turških oblastev ter prej ko mogoče imenuje generalni guverner.

London, 12. septembra. „Times“ poroča iz Manile, da so se ustaši polastili orožja, zaseli ves otok Luzon ter osnovali posebno vlado.

Umrli so:

10. septembra. Franc Delakorda, tapetarski pomočnik, 22 let, Dunajska cesta 27, jetika. — Egidij Nagode, rejencek, 6 mesecev, Streliske ulice 3, božjast.

11. septembra. Viktorija Jeretina, krojača hči, 22 let, Hrenove ulice 14, jetika.

V bolnišnici:

7. septembra. Jakob Habe, dninar, 58 let, pyaemia.

8. septembra. Ivan Mozik, dninar, 29 let jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nabe	Padavina v 24. urah
12	9 zvečer	735-4	18-7	sl. jzah.	jasno	
13	7. zjutraj	735-8	13-3	sl. svzh.	megla	0.0
	2. popol.	734-8	24-0	sr. jzah.	del. oblak.	
Srednja včerašnja temperatura 18-9°, za 3-6° nad normalno.						
Včeraj popoldne nevihta na jugovzhodu.						

Učenca,

ki je dobro dovršil ljudsko šolo in je posebno dober v računstvu, **vsprejme takoj** pod jako ugodnimi pogoji.

Tomo Tollazzi,

trgovec v Dolenjem Logatcu.

551 5-3



633 1-1

Marija, Rudolf, Viktor, Antonija, soror Hildegardis Rohrmann in Frančiška Burger roj. Rohrmann naznanjajo potrdi globoke žalosti v svojem in imenu vseh sorodnikov vsem dragim prijateljem in znancem, da je naša iskreno ljubljena mati, oziroma stara mati, sestra, svakinja, tašča in teta, gospa

Marija Rohrmann roj. Kralj

danes ob 4. uri popoldne, po dolgi in mučni bolezni, sprejemši svete zakramente za umirajoče in večkrat potolažena z resnicami sv. vere, po velikem trpljenju izdahnila svojo blago dušo v 68. letu svoje dobe ter se preselila v boljši svet.

Smrti ostanki preljubljene pokojnice se prene-sejo v sredo, dne 14. t. m., popoldne ob 5. uri iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče, ter položé k večnemu počitku.

Svete maše za dušnice se bodo brale v mnogih cerkvah.

Draga pokojnica bodi priporočena v molitev in blag spomin.

Prosi se tibega sožalja.

Rudolfo, dne 12. septembra 1898.

Mesto vsake posebne objave.

Mlad dijak

sprejme se v popolno oskrb pod ugodnimi pogoji.

Naslov pové iz prijaznosti upravništvo »Slovenca«

634 1-1

Usojam si slavnemu občinstvu naznaniti, da prevzemam in izvršujem točne naročila na

294 37-22

kavo, čaj, olje, riž, makarone, delikatese, sadje, ribe, vina itd.

Pošiljatve v omotih po 5 klg. oddajam po pošti, one od 30 klg. naprej pa po železnici s povzetjem.

Take pošiljatve se izplačajo vsakomur, posebno p. n. gg. krčmarjem, družinam in onim, ki rabijo za dom različne jestvine ali želé o raznih prilikah nabaviti si specialitete, katerih se na deželi ne dobi, ali pa le želé drago, n. pr. morske ribe in rake, sveže sadje, fino olje itd.

Glavni moj namen je razpošiljati dobro blago in po nizki ceni.

Cenike dopošljem radovoljno in brezplačno. Za p. n. gg. trgovce imam poseben cenik in morem dati blagó po tako nizkih cenah, da se ne bojim konkurence.

Tudi sprejemam zastopstva in vsakojaka posredovanja.

Z odličnim spoštovanjem

Ernest Pegan v Trstu,
ulica S. Francesco št. 6.

Valentin Accetto,

zidarski mojster

v Ljubljani, Trnovski pristan 14,

se priporoča slav. občinstvu, prečast. duhovščini, gg. podjetnikom in društvom za vsa ter raznotera

zidarska dela.

Prodaja tudi iz lastne opekarne 588 5

opeko vseh vrst.

„Glasbena Matica“ v Ljubljani.

Naznanilo

o XVII. šolskem letu 1898/99.

Vpisovanje v šolo »Glasbene Matice« se vrši dne 15., 16. in 17. septembra dopoldne od 10 do 12. ure, popoldne od 4 do 6. ure, v nedeljo dne 18. septembra pa od 10. do 12. ure dopoldne v vodstveni pisarni v Vegovih ulicah.

Učni predmeti:

Splošna glasbena teorija, petje (dekliški, deški in dijaški moški pouk je brezplačen.)

Harmonija, kontrapunkt, solopetje, glasovir, gosli, cello.

Učnine se plača za pouk v dveh tedenskih urah od predmeta 1 gld. 50 kr. na mesec.

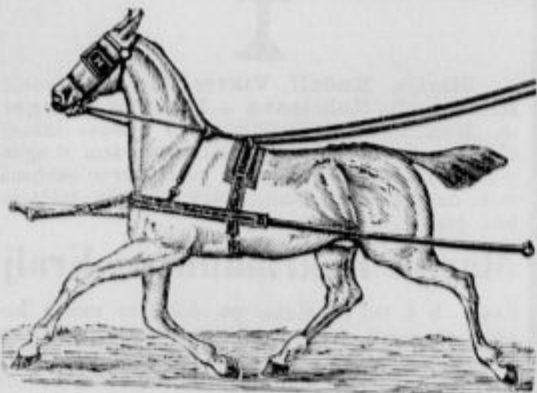
Vpisnine se plača za vsacega gojenca 1 gld.

Stariši gojenca morajo biti društveniki »Glasbene Matice«; če niso društveniki, plačajo pri vpisu 2 gld. letne društvenine.

62 7 3-2

Odbor.

Prva največja kranjska tvrdka.



Fran Primožič,
jermenar in sedlar

Sv. Petra cesta 34

Ljubljana,

priporoča se slavnemu
občinstvu in prečastiti
duhovščini in vsakršno

izdelovanje

jermenarskih in sedlarskih proizvodov,

katera okusno, trpežno in ceno izvršuje.

Ravno tam je velika zaloga različnih konjskih oprem za vožnjo
in ježo itd. — Izdelovanje jermen za stroje, mlino in zvonove.

Poprave se dobro in po ceni izvršujejo.

471 50—20

Zunanja naročila se vestno in točno izpolnjujejo.

Št. 29182.

635 3—1

Prodajalnica v najem!

V poslopju nove zgrajene meščanske bolnice v Ljubljani je od 1. no-
vembra letos jedna v Lingarjevih ulicah ležeča prodajalnica oddati v najem.
Pogoje najema izvedeti je pri podpisnem magistratu v navadnih uradnih urah.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 5. septembra 1898.

C. kr. moško in žensko učiteljišče v Ljubljani.

Pričetek šolskega leta 1898/99.

Na c. kr. ženskem učiteljišču se bodo vspisovale učenke v
vadnico dné 14. septembra od 8. do 11. ure, otroci v otroški vrtec pa
istega dné od 8. do 10. ure. Imena vsprejetih otrok se bodo razglasila v
veži dné 15. septembra ob 9. uri.

Gojenke za 1. letnik in gojenke, ki imajo delati ponavljalne izpite, se
morajo oglasiti dné 15. septembra od 8. do 11. ure, druge pa 19. sep-
tembra od 10. do 12. ure.

Pismeni vsprejemni izpiti se začno dné 16. septembra ob 8. uri.

Na c. kr. moškem učiteljišču se bodo vpisovali učenci v vadnico
dné 14. septembra od 8. do 11. ure. Imena vsprejetih otrok se bodo raz-
glasila v veži dné 15. septembra ob 9. uri.

Gojenci za 1. letnik in gojenci, ki imajo delati ponavljalne izpite, se
morajo oglasiti dné 19. septembra od 8. do 10. ure, drugi pa 20. sep-
tembra od 10. do 12. ure.

Vsprejemni izpiti se začno po končanih izpitih na ženskem učiteljišču.

V Ljubljani, dné 1. septembra 1898.

602 3—3

Ravnateljstvo.

Le 50 kr. za 2 žrebanji.

Žrebanje pojutrišnjem.

349 1—1

Glavni dobiček

890 8

1krat 100.000 kron in 2krat 25.000 kron
v denarjih po odbitku 20%.

Jubilejne razstavne srečke

à 50 kr.

Žrebanje: 15. septembra 1898.

Žrebanje: 22. oktobra 1898.

priporoča J. C. Mayer, menjalnica v Ljubljani.

Karol Planinšek

Ljubljana, Stari trg

priporoča ob času vinske trgatve grozdni sladôr (Trau-
benzucker), nadalje veliko zalogo špecerijskega in
kolonijalnega blaga, kakor tudi špirta, finega prist-
nega slivovca, drožnika in ruma
na debelo in drobno. 613 8-2

Oklic.

Zverski zločin, kateri je izvršil nad ljubljeno našo cesarico izvržek
človeštva, dal je slovenskim delalcem povod, da se znosijo nad svojimi
laškimi tovariši. Negledé na to, da je ravno sedanji trenotek, ko mora
vseh prebivalcev države skrb biti, da se težko izkušnemu sreč našega
cesarja ne prizadene novih ran, najmanj pripraven za take pojave ne-
znosljivosti, naglašati moram posebno, da je skrajno krivično pripisovati
sokrivdo na peklenem zločinu mirnim laškim delalcem samo zato, ker
so iste narodnosti s poživljenim morilcem.

Opominjam torej delalce slovenske narodnosti, da opusté vsako na-
silstvo in tudi vsakršno nadaljnjé izražanje nevolje nasproti delalcem laške
narodnosti, ter jih opozarjam, da se bode v nasprotnem slučaju ravnalo z
njimi z vso zakonito strogostjo.

V Ljubljani, dné 13. septembra 1898.

Župan:

Ivan Hribar s. r.

636 1—1

Razglas.

632 3—1

Od okrajnega odbora v Slovenski Bistrici se razpisuje
mesto

okrajnega ubožnega zdravnika

z letno plačo 500 gld.

Prošnjiki, kateri so slovenskega in nemškega jezika zmožni, naj vlo-
žijo svoje prošnje vsaj

do dné 15. oktobra t. l.

pri podpisnem okrajnem odboru.

Okrajni odbor v Slovenski Bistrici,

dné 9. septembra 1898.

Načelnik.

Šolske knjige

za srednje, višje dekliške, obrtne,
meščanske in ljudske šole

ima vedno v zalogi

knjigarna L. Schwentner v Ljubljani,

Dvorski trg šte. 3.

629 3—2

Dunajska borza.

Dné 13. septembra.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 40 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 > 20 >
Avstrijska zlata renta 4%	120 > 95 >
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 > 50 >
Ogerska zlata renta 4%	120 > 15 >
Ogerska krona renta 4%, 200	98 > 25 >
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	904 > — >
Kreditne delnice, 160 gld.	356 > — >
London vista	120 > 05 >
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 > 82 1/2 >
20 mark	11 > 76 >
50 frankov (napoleonor)	9 > 53 1/2 >
Italijanski bankovci	44 > 17 1/2 >
C. kr. cekini	4 > 67 >

Dné 11. septembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	164 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	159 > — >
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	194 > — >
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 > 35 >
Tisine srečke 4%, 100 gld.	140 > 75 >
Dunavske vravnave srečke 5%	130 > — >
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	109 > 50 >
Posojilo goriškega mesta	112 > — >
4% kranjsko deželno posojilo	98 > 50 >
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 > 40 >
Prijetitelne obveznice državne železnice	— > — >
> južne železnice 3%	180 > 60 >
> južne železnice 5%	127 > 35 >
> dolenskih železnice 4%	99 > 50 >

Kreditne srečke, 100 gld.	199 gld. 70 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	165 > — >
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 > 50 >
Rudolfove srečke, 10 gld.	27 > 25 >
Salmove srečke, 40 gld.	82 > — >
St. Genois srečke, 40 gld.	80 > 20 >
Waldsteinske srečke, 20 gld.	60 > — >
Ljubljanske srečke	23 > 50 >
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	156 > — >
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3395 > — >
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	440 > 50 >
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	75 > 75 >
Splošna avstrijska stavbinska družba	109 > 50 >
Montanska družba avstr. plan.	165 > 15 >
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	169 > — >
Papirnih rubljev 100	127 > 12 1/2 >

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.

Izdajatelj: Dr. Ivan Janežič.

Odgovorni vrednik: A. Kalan.

Tisk »Katoliške Tiskarne« v Ljubljani.